

<b>Status</b>	<b>Datum vergadering Gedeputeerde Staten</b>	<b>Eindtermijn</b>
Openbaar	21 juni 2022	20 juli 2022

### Onderwerp

Toestemming voor incidenteel gebruik van luchthaven Loodswezen door eHang 216

### Advies

- Op grond van artikel 5, lid 6 van het Luchthavenbesluit voor de luchthaven voor helikopters van het Nederlands Loodswezen B.V. te Rotterdam (hierna te noemen: luchthavenbesluit) toestemming te verlenen aan Aerial Pro B.V. gevestigd te Zwijndrecht voor het incidenteel gebruiken van deze luchthaven door een op afstand bestuurde helikopter van het type eHang 216 in het kader van het AMU-LED project in Rotterdam.
- Aan de toestemming onder 1 de volgende voorwaarden te verbinden:
  - het onder 1 bedoelde incidenteel gebruik is beperkt tot maximaal 26 vliegtuigbewegingen (13 starts en 13 landingen);
  - het onder 1 bedoelde incidenteel gebruik vindt plaats niet eerder dan 1 augustus 2022 en niet later dan 15 september 2022;
  - de bij de aanvraag gevoegde vliegprocedure (Procedurele afstemming Heliport Pistoelhaven) wordt strikt nageleefd, opdat wordt voldaan aan artikel 5, lid 4 van het luchthavenbesluit, namelijk dat de luchthaven niet door meer dan één helikopter tegelijk gebruikt wordt;
  - Aerial Pro B.V. beschikt voor de onder 1 bedoelde vluchten over een exploitatievergunning afgegeven door de Inspectie Leefomgeving en Transport.
- Vast te stellen de brief aan Aerial Pro B.V. waarmee Aerial Pro B.V. over de besluiten onder 1 en 2 geïnformeerd wordt.
- Vast te stellen de publiekssamenvatting over de toestemming aan Aerial Pro B.V. gevestigd te Zwijndrecht voor het incidenteel gebruiken van de luchthaven voor helikopters van het Nederlands Loodswezen B.V. te Rotterdam door een op afstand bestuurde helikopter van het type eHang 216 in het kader van het AMU-LED project in Rotterdam.

### Besluit GS

Vastgesteld conform advies.



**Bijlagen**

1. aanvraag van Aerial Pro B.V. d.d. 23 mei 2022: Incidentele vluchten van derden vanaf Heliport Pistooldhaven
2. bijlage I bij aanvraag van Aerial Pro B.V: Achtergrond AMU-LED project
3. bijlage II bij aanvraag van Aerial Pro B.V: Procedurele afstemming Heliport Pistooldhaven
4. brief aan Aerial Pro B.V: Toestemming voor incidenteel gebruik van luchthaven Loodswezen door eHang 216

## 1 Toelichting voor het College

### Het verzoek aan GS

In het kader van het Europese project rondom Urban Air Mobility, AMU-LED, verzoekt Aerial Pro B.V. middels bijgevoegde brief d.d. 23 mei 2022 toestemming te verlenen voor het incidenteel gebruik van Heliport Pistoohlhaven (de luchthaven voor helikopters van het Nederlands Loodswezen B.V. te Rotterdam) door een eHang 216. Het incidenteel gebruik waarvoor toestemming wordt gevraagd, betreft maximaal 26 vliegbewegingen in de periode van 1 augustus 2022 tot en met 15 september 2022.

### Achtergrond

In de derde week van augustus 2022 vindt in het havengebied van Rotterdam een grote demonstratie plaats met onbemande luchtvaartuigen in het kader van een door de Europese Commissie geïnitieerd project, AMU-LED (zie bijlage I bij de aanvraag van Aerial Pro B.V.: Achtergrond AMU-LED project). Deze test- en demonstratievluchten dienen ter validatie van technieken, operationele en juridische kaders voor U-Space (de luchtverkeersleiding voor onbemande luchtvaart) systemen en de sociale acceptatie rondom Urban Air Mobility (UAM). Het Havenbedrijf Rotterdam, dat werkt aan een prototype U-Space, is bij het project betrokken.

Bij de demonstratie in augustus heeft Rotterdam de Europese primeur dat de eHang 216 kan opereren in het industriële havengebied. De eHang 216 is een elektrisch aangedreven verticaal opstijgend en landend (eVTOL) onbemand luchtvaartuig, dat twee personen kan vervoeren. De octocopter is voorzien van propellers en een landingsgestel om veilig in stedelijke en industriële gebieden te opereren. Gedurende de demonstratie, wordt de eHang 216 door een gekwalificeerde piloot vanaf de grond aangestuurd. Hierbij blijft de eVTOL te allen tijde in het zicht van de piloot en waarnemer conform de Europese Regelgeving voor onbemande luchtvaartuigen.

### Beleidsmatige overwegingen

Om het belang van het proefproject prototype U-Space Port of Rotterdam te ondersteunen hebben GS op 11 april 2022 besloten om een Letter of Support (mede) te ondertekenen. In het voorstel aan GS stond over het nut hiervan voor de provincie onder andere het volgende: *“De inzichten die vanuit het proefproject prototype U-space opgedaan worden zijn van belang in het kader van het ontwikkelen van nieuw beleid voor de onbemande luchtvaart in het lage luchtruim, zowel op nationaal, provinciaal als op gemeentelijk/lokaal niveau. Er is een gerede kans dat de Provincie in de toekomst verantwoordelijk wordt voor een deel van het lage luchtruim. Om ons voor te bereiden op deze mogelijk toekomstige taak biedt de proef ook inzichten.”* **Toestemming geven voor het nu door Aerial Pro B.V. gevraagde incidenteel gebruik van de luchthaven van het Loodswezen is hiermee in lijn.**

#### Grenzen aan het incidenteel gebruik

Volgens artikel 5, lid 7 van het luchthavenbesluit mag het in lid 6 bedoelde incidentele gebruik nooit meer vliegtuigbewegingen bedragen dan het maximale aantal dat is toegestaan voor een locatiegebonden tug-ontheffing conform het vigerende beleid met betrekking tot tijdelijk en uitzonderlijk gebruik van terreinen. In artikel 10, lid 2 van de Beleidsregel landen op en opstijgen van terreinen anders dan van luchthavens Zuid-Holland 2019 is dit maximale aantal bepaald op 24 keer landen en 24 keer opstijgen per kalenderjaar. Het incidentele gebruik waarvoor toestemming wordt gevraagd, bedraagt 26 vliegtuigbewegingen (13 starts en 13 landingen). Er zijn geen andere aanvragen voor incidenteel gebruik. **Er is dus geen reden om de gevraagde toestemming te weigeren op grond van bovengenoemde bepalingen.**

#### Veilig gebruik luchtruim

Volgens artikel 5, lid 4 van het luchthavenbesluit is het verboden om de helihaven tegelijkertijd door meerdere helikopters te laten gebruiken. Mede op basis van deze bepaling heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport op 5 februari 2013 de verklaring veilig gebruik luchtruim voor de luchthaven afgegeven. Daarom moet worden zeker gesteld dat ook bij gebruik van de luchthaven door de eHang 216 de luchthaven niet tegelijkertijd door een andere helikopter gebruikt wordt. Dit wordt voldoende gewaarborgd door de vliegprocedure die Aerial Pro B.V. heeft meegestuurd met de aanvraag (zie bijlage II bij de aanvraag van Aerial Pro B.V.: Procedurele afstemming Heliport Pistoolhaven). **Geadviseerd wordt daarom om aan de toestemming voor het gevraagde incidenteel gebruik de voorwaarde te verbinden dat deze procedure strikt wordt nageleefd.**

#### Geluidbelasting

Het luchthavenbesluit legt  $L_{den}$ -contouren van 48 dB(A)  $L_{den}$ , 56 dB(A)  $L_{den}$  en 70 dB(A)  $L_{den}$  vast voor de maximaal toegestane 14.600 vliegtuigbewegingen per jaar. Voorts is in elk van de drie uitvliegrichtingen op 100 meter van het helikopterplatform een handhavingspunt gedefinieerd en is voor elk handhavingspunt een grenswaarde vastgesteld. Deze grenswaarden mogen niet worden overschreden.

In de praktijk ligt het aantal gerealiseerde vliegtuigbewegingen op circa 15% van het jaarlijks toegestane maximum. Bovendien mag worden verwacht dat de eHang 216 eerder minder en zeker niet meer geluid zal produceren dan de helikopters waarop bovengenoemde contouren en grenswaarden gebaseerd zijn. Aannemelijk is dan ook dat de 26 vliegtuigbewegingen waarvoor nu toestemming wordt gevraagd, niet zullen leiden tot overschrijding van de grenswaarden voor de geluidbelasting. Daar komt bij dat de luchthaven met bijbehorende in- en uitvliegroutes niet in bewoond gebied ligt. **Vanuit de optiek van geluidbelasting is er dus geen reden om de gevraagde toestemming te weigeren.**

#### Externe veiligheid

Het luchthavenbesluit legt risicocontouren ter aanduiding van het  $10^{-5}$  en  $10^{-6}$  plaatsgebonden risico vast voor de maximaal toegestane 14.600 vliegtuigbewegingen per jaar. In de praktijk ligt het aantal gerealiseerde vliegtuigbewegingen op circa 15% van het jaarlijks toegestane maximum.

Aerial Pro B.V. heeft bij de Inspectie Leefomgeving en Transport een exploitatievergunning aangevraagd voor de voorgenomen vluchten met de eHang 216. Hiervoor is een risicoanalyse opgesteld conform de Specific Operational Risk Assessment methodiek (SORA), als beschreven in de EU-regelgeving 947 voor Unmanned Aircraft Systems (UAS). Op basis van deze risicoanalyse heeft Aerial Pro B.V. de vlucht als SAIL I binnen de Specifieke Categorie beschouwd. De SORA omvat een analyse van het grond- en luchtrisico, waarbij mitigerende maatregelen worden genomen om het risico te verlagen. Voor de eHang-vlucht wordt daarom het grondgebied gecontroleerd. Alleen betrokken personen (bijvoorbeeld de flight crew) mogen in dit gebied aanwezig zijn. Met het afgeven van een exploitatievergunning door ILT is de veiligheid van de vliegoperatie zodanig geborgd dat mede gezien het beperkte aantal van 26 vliegtuigbewegingen waarvoor nu toestemming wordt gevraagd, verwacht mag worden dat er geen significante invloed is op de externe veiligheid en dus de geldende contouren voor externe veiligheid niet overschreden worden. **Geadviseerd wordt daarom om aan de toestemming voor het gevraagde incidenteel gebruik van de luchthaven de voorwaarde te verbinden dat Aerial Pro B.V. beschikt over een door de Inspectie Leefomgeving en Transport afgegeven exploitatievergunning.**

#### Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 2 - Bereikbaar Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

#### Juridisch kader

Artikel 5, lid 6 van het Luchthavenbesluit voor de luchthaven voor helikopters van het Nederlands Loodswezen B.V. te Rotterdam luidt als volgt: "De helihaven mag incidenteel worden gebruikt door overige helikopters, indien zowel de exploitant als Gedeputeerde Staten of diens gemandateerde daarvoor uitdrukkelijk toestemming hebben gegeven." Artikel 1, lid 1 van het Besluit burgerluchthavens luidt thans als volgt: "In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder: ... *helikopter: gemotoriseerd luchtvaartuig met rotorbladen, zwaarder dan lucht, dat hoofdzakelijk in de lucht kan worden gehouden door aërodynamische reactiekrachten op zijn rotorbladen. ...*" Aangezien de eHang 216 voldoet aan deze omschrijving, is dit luchtvaartuig te beschouwen als een helikopter als bedoeld in artikel 5, lid 6 van het luchthavenbesluit. **Derhalve kunnen GS op grond van deze bepaling toestemming geven voor incidenteel gebruik van de luchthaven door de eHang 216.**

Tegen dit besluit kan door belanghebbenden bezwaar en beroep worden ingesteld. Het is niet erg waarschijnlijk dat dit zal gebeuren, omdat het landen en opstijgen plaats vindt boven water en ver van bewoond gebied. Bezwaar of beroep door de aanvrager is niet waarschijnlijk, omdat zijn verzoek gehonoreerd wordt.

## **2 Voorafgaande besluitvorming**

Op 12 december 2012 hebben PS het luchthavenbesluit voor de luchthaven voor helikopters van het Nederlands Loodswezen gevestigd aan de Markweg 200 te Rotterdam vastgesteld.

Op 11 april 2022 hebben GS de Letter of Support proefproject prototype U-space Port of Rotterdam vastgesteld.

## **3 Proces**

Geen bijzonderheden.

## **4 Participatie en rolneming**

Niet van toepassing.

## **5 Communicatiestrategie**

Hoewel de grootschalige introductie van onbemande luchtvaartuigen als de eHang 216 naar verwachting grote maatschappelijke gevolgen zal hebben, is dit besluit slechts een formaliteit in het kader van een project waar de provincie zelf geen actieve rol in speelt. Daarom wordt ervoor gekozen om alleen te communiceren via de publiekssamenvatting.